

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 5Cdo/9/2016                    |
| Identifikačné číslo spisu: | 1712216609                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 13.03.2017                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Helena Haukvitzová       |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2017:1712216609.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v spore žalobcu S. Z. N., bývajúceho v X., proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, IČO: 00 166 073, o zaplatenie primeraného finančného zadost'učinenia a náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 18C/224/2009, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2015 sp.zn. 3Co/107/2015, takto

### rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 11. decembra 2014, č.k. 18C/224/2009-158 zamietol návrh žalovanej na zloženie preddavku na trovy konania. Rozhodol tak s odôvodnením, že neboli splnené podmienky dané ustanovením § 141a ods. 1 O.s.p., nakoľko u žalobcu existujú predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov podľa ustanovenia § 138 ods. 1 O.s.p. Proti tomuto rozhodnutiu podala odvolanie žalovaná.

2. Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. apríla 2015 sp.zn. 3Co/107/2015 napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. h/ a f/ O.s.p.). Odvolací súd vytkol súdu prvej inštancie, že nevzal do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa majetkových pomerov žalobcu, ktoré vyplývajú z verejne dostupných zdrojov a neskúmal tak jeho celkové majetkové pomery komplexne. Zároveň sa súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s druhou podmienkou pre oslobodenie od súdnych poplatkov, t.j. či zo strany žalobcu nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Rozhodnutie súdu prvej inštancie tak bolo založené na predčasnom a nesprávnom závere o nesplnení podmienok pre uloženie

povinnosti žalobcovi na zloženie preddavku na trovy konania stanovených v ustanovení § 141a ods. 1 O.s.p.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadol dovolaním žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania výslovne odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom), ako dovolací dôvod uviedol aj ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Rozhodnutie odvolacieho súdu označil za svojvoľné a arbitrárne, ktorého odôvodnenie nezodpovedalo ustanoveniu § 157 ods. 2 O.s.p. Za inú vadu konania označil nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom a tiež konanie odvolacieho súdu, ktorý nerešpektoval vlastnú odlišnú judikatúru (3Co/293/2014, 3Co/322-323/2014), ani judikatúru najvyššieho súdu (R 140/2014) a v odôvodnení neuviedol, prečo sa odklonil od doterajšej judikatúry, podľa ktorej aplikácia ustanovenia § 141a O.s.p. v danej veci nie je možná, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Návrh žalovanej na zloženie preddavku považoval za chaotický a nejasný, keď žalovaná v ňom iba žiadala, aby súd vyzval žalobcu na zloženie preddavku na trovy konania. Žiadal, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), s vysokoškolským právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t.j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O.s.p.

7. Žalobca dovolaním napadol zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky rozhodnutí uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., voči ktorým bolo dovolanie prípustné. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa už dávnejšie ustálila na názore, podľa ktorého zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu bolo možné napadnúť iba z dôvodov relevantných v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 34/1995).

8. Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existenciu nezistil ani dovolací súd; nepreukázaná bola tiež vada konania namietaná žalobcom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

9. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. išlo najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane sporu jej procesné práva priznané občianskym súdnym poriadkom [napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

10. Žalobca v dovolaní výslovne tvrdil, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné pre nedostatky v jeho odôvodnení. K tejto námietke dovolací súd odkazuje na zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, podľa ktorého

nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.

11. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch mohla nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahovalo vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie malo také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížila k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci bol dôvod pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

12. Zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňalo kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry, obsahovalo zrozumiteľné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušené, ustanovenia, ktoré súd na vec aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i záväzný pokyn na ďalší postup súdu prvej inštancie po zrušení veci. Námitky dovolateľa v tomto smere predstavovali skôr vyjadrenie jeho nespokojnosti s rozhodnutím odvolacieho súdu, ktoré ale bez ďalšieho nepostačujú na založenie existencie vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

13. Dovolateľ tiež namietal, že odvolací súd porušil právo na spravodlivý súdny proces, keď nerešpektoval vlastné odlišné rozhodnutia vydané v obdobnej veci (sp.zn. 3Co/293/2014, 3Co/322-323/2014), ani judikatúru najvyššieho súdu (R 140/2014) a v odôvodnení neuviedol, prečo sa odklonil od doterajšej judikatúry, podľa ktorej aplikácia ustanovenia § 141a O.s.p. v danej veci nie je možná.

14. Uvedená námietka žalobcu by z hľadiska vyvolania dôsledku meritórneho prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu v prejednávanej veci bola relevantná iba za predpokladu, že by nerešpektovanie záväznej judikatúry najvyššieho súdu odvolacím súdom malo za následok odňatie možnosti žalobcu konať pred súdom a umožnilo tak v procesne prípustnom dovolaní prieskum vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia z hľadiska právnych záverov ním zaujatých, čo ale nie je prípad tejto veci. Judikatúra najvyššieho súdu za prípad odňatia možnosti konať pred súdom považovala medziiným aj taký závadný postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie) hoci procesné predpoklady pre taký postup nie sú dané (viď napríklad R 23/1994 a R 4/2003, rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/1996, prípadne tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001, 3 Cdo 98/2015). Rozhodnutie najvyššieho súdu (R 140/2014), na ktoré žalobca v dovolaní poukázal, tiež riešilo otázku odňatia možnosti žalobcu konať pred súdom z dôvodu, že neboli splnené podmienky ustanovenia § 141a O.s.p. pre zastavenie konania. V takomto prípade dovolací súd môže v nevyhnutnom rozsahu preskúmať aj vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia za účelom zistenia splnenia zákonných podmienok pre zastavenie konania prípadne odmietnutie podania. O túto situáciu ale v prejednávanej veci nešlo, keď súdy nerozhodovali o zastavení konania, ale len o návrhu žalovanej na zloženie preddavku na trovy konania podľa § 141a O.s.p., pričom odvolací súd svojím zrušujúcim rozhodnutím vrátil vec opätovne do štádia konania pred súdom prvej inštancie, v ktorom žalobca môže realizovať všetky svoje

procesné oprávnenia, a preto už v tejto okolnosti bolo potrebné vidieť argument, že v skutočnosti k odňatiu žalobcovi konať pred súdom nedošlo. Samotným rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým zrušil uznesenie súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zloženie preddavku na trovy konania, totiž aj v prípade jeho vecnej nesprávnosti nedošlo k odňatiu žiadnych procesných oprávnení žalobcu, nejde totiž o rozhodnutie vo veci konečné s nezvratnými dôsledkami. Napokon treba dodať, že ustanovenie § 141a O.s.p. stratilo svoju účinnosť od 14. júna 2016 v dôsledku nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. PL. ÚS 30/2015.

15. Pokiaľ žalobca vyvodzuje procesnú vadu konania vymenovanú v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. z toho dôvodu, že aplikácia ustanovenia § 141a O.s.p. v prejednávanej veci nie je možná, lebo žalovaná je subjektom, ktorý nemohol byť vyzvaný na zloženie preddavku v zmysle citovaného ustanovenia, ide o námietku z obsahového hľadiska namietajúcu vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Prípustnosť dovolania podľa stabilnej judikatúry najvyššieho súdu ale nikdy nezakladalo (a účinky umožňujúce meritórny dovolací prieskum nevyvolávalo) to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

16. Pokiaľ sa v dovolaní namieta, že konanie je postihnuté tzv. inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd uvádza, že právna úprava účinná do 30. júna 2016 považovala vadu tejto povahy za relevantný dovolací dôvod, ktorý však prípustnosť dovolania nezakladal (pozri viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

17. V danom prípade prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodit' z ustanovenia § 239 O.s.p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O.s.p., preto najvyšší súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.